

M.M. 50

DOSSIER DE PREMSA
MARIA DEL MAR BONET
50 ANYS D'ESCENARIS

Maria del Mar Bonet

50 anys d'escenaris

Pòrtic.....	3
A Maria del Mar Bonet... 50 anys, 60 veus.....	5
50 anys d'escenaris / 2017 d'espectacles / Gira Internacional.....	20
Ultramar, nou disc.....	24
Exposició / llibre / concert de solidaritat.....	26
Tots els discs.....	28
Motius d'una celebració.....	29
Maria del Mar Bonet en primera persona.....	31
Inauguració del web oficial de Maria del Mar Bonet.....	35

m. m 50

Pòrtic

Tothom que em coneix sap que, des de molt jove, jo volia ser ceramista. El fet que jo comencés a cantar professionalment es produeix per una sèrie d'esdeveniments que tenien un color casual, informal. De la mà del meu germà Joan Ramon i dels Setze Jutges vaig començar a fer petites intervencions. A l'estiu de 1965 vaig actuar en un recital dels Setze Jutges a l'Hotel Jaume I de Palma i després, per la insistència del president de Joventuts Musicals de Mallorca, Pau Valls, al mateix hotel jo sola.

Crec que va ser un lent contagi. L'alegria dels Setze Jutges, les seves cançons, la seva proposta de compromís amb la llengua i el país, feien que aquella afeció per la música anés creixent en mi. Ells es cuidaven de fer-me creure que jo podria ser cantant.

Malgrat que jo continuava pensant en la meva primera vocació, vaig anar a Barcelona a estudiar a l'Escola Massana, i, un dia, a l'Ovella Negra, em van convertir en una jutgessa més. Recordo l'impuls, com a cantant i mestre de cerimònies, de Josep Maria Espinàs i l'estima i l'amistat de Lluís Serrahima i la Remei Margarit acollint-me a casa seva una temporada. Una casa plena de criatures i de cançons. No podia haver-hi millor entrada a Barcelona per mi que aquella casa que era, també, el lloc de trobada de tota la Cançó.

A Horta, poc després, vaig trobar la meva primera feina al taller de ceràmica de Jordi Agudé i allà, al carrer Venècia, la meva primera casa. Eren anys de joventut i d'una ciutat que caminava cap al final de la dictadura i per la llibertat. Els amics i les vivències d'aquesta primera època em van fer reconèixer la meva vocació, que no era una altra que la música. I Barcelona també em va fer comprendre com n'era d'important Mallorca per mi; créixer al voltant d'una família que li donava tanta importància al fet artístic i creatiu, l'aprenentatge de la música popular, el cançoner, i el nostre mar mestís influint tota la nostra música.

Aquest any 2017 celebrem els meus 50 anys dedicats a la música i ho volem fer lluny de nostàlgies. Perquè han passat volant, perquè els he viscut intensament fent el que més m'agrada i perquè sento que és una celebració plena d'alegria amb la sortida d'un nou disc que feia temps que estava preparant.

Voldria dir-vos que m'hagués estat impossible arribar fins aquí sense els mestres, els músics, els representants i els professionals del món de l'espectacle, les discogràfiques, els tècnics de so i d'escenaris, els crítics, els periodistes... Voldria retre un homenatge, també, als poetes i dir que la poesia m'ha donat un espai d'expressió lírica meravellós. I agrair intensament el temps de creació –i de plaer– acompanyada d'uns músics amics, generosos, artistes magnífics que m'ajuden i m'acompanyen a tocar molt sovint el cel.

Finalment agrair al públic, sense el qual res de tot això no tindria sentit.

*Gràcies als que escolteu
la meua veu com amiga
jo canto en nom vostre
la vostra veu és la mia.*

Maria del Mar Bonet

m. m 50

A Maria del Mar Bonet...

50 anys, 60 veus

Vaig tenir el gran plaer de conèixer una de les més grans i més autèntiques cantants del nostre temps, la Maria del Mar Bonet! Des del principi em va fascinar la seva bellesa física i la seva gran noblesa. La seva veu única ve acompanyada de grans habilitats interpretatives. Crec que ha estimat tant les meves cançons que les ha fet seves, i, el més important, és el color i el caràcter català que els hi ha donat. Sens dubte, a això hi ha contribuït el fet que ambdós vivim als braços del mític Mediterrani, on, no per casualitat, han nascut les grans civilitzacions que han canviat les passes de la humanitat. La meua estimada Maria, gràcies per tot el què has donat a la meua música que m'encanta tant per escoltar-la diàriament i tenir-te d'aquesta manera tots els dies amb mi. Amb el meu amor i moltes gràcies.

MIKIS THEODORAKIS Compositor, Grècia

Siempre he dicho que María del Mar encierra en su voz toda la fuerza y la luz del Mediterráneo. Ahora, con el paso del tiempo, puedo afirmar que es una de las figuras más relevantes de la canción mediterránea en todo el mundo y, sin duda alguna, la más importante de nuestro país. Nos conocimos con motivo de mi primer ballet inspirado en su disco Jardí Tancat, título que ella más tarde me prestó y desde el primer momento sentí que encontraba a una amiga de toda la vida o de muchas vidas atrás. Jardí Tancat, Arenal, Cor Perdut, Gavines i Dragons han sido coreografías que han dejado una huella importantísima en mi carrera con experiencias inolvidables. Gracias María del Mar por dejarme entrar en el jardín de tu sensibilidad, en el jardín de tu voz, en el jardín de tu amistad.

NACHO DUATO Coreògraf

Dir Maria del Mar Bonet és venir-te a la memòria la frescor del trempó i la rotunditat d'una oliva trencada, la olor de les figueres a l'estiu i la claror de la neu d'hivern a la Tramuntana. Taronges i flors damunt la taula, Sibila i Jim, Lull i Turmeda, frares ballant i faldilles enlaire, Rosselló, Marçal, Alcover, Salvat... Dir Maria del Mar Bonet és parlar de matisos, detalls i contundències que m'ajuden a viure una mica millor. Una dona que amplifica, amb el seu treball, la cultura catalana. Un luxe!

MIQUEL GIL Cantant

Com un mirall es reflecteix l'amiga. La veig en un jardí, a Raixa, vestida de seda salvatge vermella, escampant la seva prodigiosa veu cantant poemes. Davant la càmera, de blau, llançant una rosa al mar dedicada a García Lorca, en un viatge des de Granada a la Lluna. A l'escenari amb Caloma, de negre resplendent, teixint amb fils sonors emocions d'un públic fidel. L'excel·lència del seu imaginari artístic recorre la tradició mediterrània, des del cor de la seva estimada illa, Mallorca.

ROSA VERGÉS Cineasta

Hay cantantes cuya voz simboliza nuestro mundo mucho mejor que los mejores escritos y los más sabios análisis; están habitados por un don que parece un regalo de Dios, algo que hace sentir en cada uno la humanidad de nuestra condición de seres amadores y amados. María del Mar Bonet pertenece a esa categoría de poetisas que caminan por la vida cantando la singularidad de las culturas mediterráneas, y lo hace con un genio poco común. Su voz ilumina el mare nostrum y sus canciones tejen las diversas melodías que lo configuran para dotarlo de una identidad común. Y su catalán cantado es como el emblema del amor que une y da la paz que civiliza. Reverenciar su profundo talento es un honor.

SAMI NAÏR Filòsof i assagista

Quan som petits i tenim la sort d'estar amb algú que ens sorprèn amb una melodia, una cançó que no havíem sentit mai, el que més ens agrada és que ens la repeteixin una vegada i una altra i una altra fins a l'infinit. I cada vegada ens sembla nova, cada vegada és com la primera vegada, cada vegada diem: "ens la tornes a cantar?", i som encara més feliços que la vegada anterior. Quan sento cantar la Maria de Mar em passa això. Em sembla que arriba una ventada d'aire fresc, un record somrient d'alegria de nen, d'il·lusió, de bellesa, i sempre em venen ganes de demanar-li que hi torni, perquè necessito tornar-la a sentir igual i diferent cada vegada. Potser perquè el seu cant, i el què canta i com ho canta, tenen, a la vegada, la vida del present i l'alè de l'eternitat (només la música i especialment la veu humana aconsegueixen esborrar el temps). De fet, aquestes dues forces ja les porta el seu nom: "Maria", el seu i per extensió poètica el nom de totes les dones, i "del Mar", el nom de totes les aigües i de totes les mares. La seva veu té la força de totes les dones i la llum i les ombres de l'aigua marina. Per això, quan algú en veu alta diu "Maria del Mar", la meua oïda i la de molta gent, no sent el nom d'una dona que canta, sinó el so d'una veu, que amb els anys -que ara celebrem amb un profund sentiment d'agraïment i d'alegria- s'ha convertit en un instrument, que no és de corda, ni de vent, ni de fusta, ni de metall, però que ho és tots alhora: un instrument que es diu i es dirà per sempre, senzillament, Maria del Mar; amb la mateixa noblesa d'un violoncel, d'un oboè o d'un clavicèmbal. Quina sort que el meu pas per aquest món, i el de molta altra gent, hagi coincidit amb el seu, per poder-li demanar encara: "si et plau, torna-hi!"

LLUÍS PASQUAL Director de teatre

A la meua germana mallorquina: María del Mar, quiero decirte que siempre me acuerdo y me acordaré del primer concierto que dimos en Manresa, en 1968, donde nos conocimos junto a Xavier Lete, Mikel Laboa y Quico Pi de la Serra. ¡Fue un hermoso concierto! Después, nos hemos ido encontrando y siempre con cariño y alegría. Han pasado 50 años pero para mí será siempre un "fue ayer". Un abrazo a tu voz, a tu ser y a tu tierra, de este vascolenciano catalanofrancés.

PACO IBÁÑEZ Cantant i autor

Para mí Maria de Mar es una de las voces más importantes de la música desde que surgió en el mundo musical, aparte de haber disfrutado y grabar con ella, me considero fan y gran amigo. Enhorabuena en tus bodas de oro y que podamos disfrutar otros 50 escuchándote. Besos.

PACO CEPERO Guitarrista flamenc

Potser per saber que el temps no existeix cal que passin 50 anys, com els que ara compleix Maria del Mar Bonet en el món de la música. No està a l'abast de molta gent fer el llarg camí sense perdre la capacitat de somiar, d'apassionar-se, d'omplir-se de veritat creativa. Per això cal tenir un univers interior que s'expandeixi dia a dia sense destruir el paisatge que un conté. Sempre tinc molt present el passeig que vaig poder fer amb ella per Raixa, on em va explicar alguns secrets que he utilitzat sense dubtar i he acabat fent meus. Allà em va dir que l'èxit només el dicta el temps: "Si després de 30 anys una cançó és capaç de transmetre la mateixa emoció amb què va ser creada, això és l'èxit". Sovint passejo per la seva ciutat interior, saltant d'un punt a l'altre de la Mediterrània sense haver d'agafar cap transport, només amb la seva música. I sé que sóc afortunat. Gràcies Maria del Mar, per deixar-me la clau mestra. I per molts anys puguem ser companys!

GERARD QUINTANA Cantant de Sopa de Cabra

Era molt jove i molt maca, aquella noieta de cabells llargs i mirada encuriosida, quan la vaig veure sortir per primera vegada a l'escenari amb una guitarra a les mans. En acabar la primera cançó ja m'havia seduït. I així va seguir al llarg del temps en què tantes i tantes vegades la seva veu m'ha fet companyia i m'ha agombolat com només ho poden fer veus molt especials. Després d'anys de veure'ns poc, la vida em va fer el regal de retrobar-me amb ella, l'amiga, intel·ligent, irònica, confident, propera. He pogut anar a molts dels seus concerts, he tornat a gaudir en directe d'aquella emoció que sempre em transmet i em reconforta, la mateixa que em va seduïr, fa 50 anys? Gairebé no m'ho puc creure, però si és així, només puc dir que aquests 50 anys de carrera de la Maria del Mar són un regal per a tots. I en ocasions com aquesta s'ha de ser agraït i només ens queda donar les gràcies.

GUILLERMINA MOTTA Cantant

María del Mar Bonet me encanta. Canta en mí, dentro de mí, desde que nos conocimos en París, hace más de cuarenta años. El arte es largo. Caminamos sobre huellas, y las tuyas son luminosas como un faro. No conozco artista con actitud tan abierta a la colaboración e intercambio con otros cantores, músicos y músicas distintas y distantes. Adonde se asoma produce asombro siempre su capacidad para transfigurar con su canto lo que parecía ya cantado, acotado. Nunca se baña dos veces en la misma canción. Sólo quien tiene una personalidad tan naturalmente arraigada se permite el placer de volar cantando de rama en rama, de llevar su canto a otras riberas. Libremente. Alas y raíces. Cada disco suyo es una joya, un ejemplo de excelencia. Una carrera tan larga y tan coherente como la suya no se explica solo por una exigencia profesional, sino por vocación, la verdadera afición. Como un destino. Todo lo cual provoca en mí un afán de hermanamiento y algo más que admiración.

AMANCIO PRADA Cantant i autor

Me estoy viendo. Dudo la fecha y el año. Estoy grabando unas canciones en Barcelona y en el tiempo libre pateo la ciudad. Calle Tuset. La Cova del Drac. Bajo las escaleras y poco después comienza a cantar una mujer vestida de negro. ¿Qué volen aquesta gent? Nunca olvidaré esa imagen y esa voz bellísima. Larga vida, amiga.

VÍCTOR MANUEL Cantant i autor

Maria del Mar, gràcies per aquests 50 anys de músiques i per haver mantingut la flama d'una espelma que no volem que s'apagui. Tu ets la veu de Mallorca que ha musicat les paraules dels nostres poetes i escriptors, agermanant la música d'autor amb la música popular. Tu ets la veu de la Mar Mediterrània que cantant en la nostra llengua ha defensat el nostre paisatge i la nostra cultura. Gràcies pels moments màgics viscuts, acompanyant-te amb les veus de la Coral Universitat de les Illes Balears, que romandran a la meva memòria, com un privilegi d'haver compartit escenari amb una de les figures cabdals de la nostra història contemporània.

JOAN COMPANYY Director fundador de la Coral Universitat de les Illes Balears i Director artístic del Coro de la Orquesta Sinfónica de Galicia

Queremos enviarle un gran saludo a nuestra querida hermana de siempre, Maria del Mar Bonet, con motivo de la celebración de sus 50 años de carrera artística. Siempre hemos sido sus seguidores. Desde los tiempos en que desafiaba las prohibiciones de la dictadura de Franco reivindicando la música catalana, hasta ahora, en que una vez más nos muestra (como en sus recientes conciertos en París) su inquietud artística y su búsqueda permanente, creando sus propias canciones a partir de su pasión por la música mediterránea y oriental. Su presencia en el disco que grabamos en el Palau de la Música el año 2003, puso una vez más de manifiesto el profundo lazo de unión que tenemos desde hace mucho con la canción catalana y con Maria del Mar Bonet en particular: el combate por una cultura independiente y original. Más allá aún, nuestra aspiración común a que la diversidad cultural sea uno de los principios básicos de esta mundialización, que necesitamos más en el ser o estar que en el haber o tener.

RODOLFO PARADA i PATRICIO WANG Quilapayún, Xile

Una artista autèntica que porta la música tradicional del seu país al cor, en un món que és una competició a l'hora de presentar el mínim denominador comú de les produccions musicals; amb una veu tan dinàmica, que pot estendre's molt més que qualsevol de les actuals estrelles de la música! Es tracta d'una personalitat enèrgica que presenta i difon la seva pròpia cultura amb una gran honradesa artística, així com la cultura dels països mediterranis, cosa difícil de trobar en aquesta època. Havent format part del món artístic dels darrers 50 anys, la Maria del Mar Bonet ha demostrat que l'art és l'èxit del món artístic, i no els negocis. Un gran exemple per a tots els futurs cantants, músics, ballarins i poetes d'estil tradicional!

HOSSAM RAMZY Percussionista i compositor, Egipte

L'any 1966 en Joan Ramón Bonet i jo ens vàrem inventar una gira de supervivència per mitja dotzena de pobles de Mallorca. Una gira amb una sabata i una espadenya, com eren les gires llavors. Tocàvem, passàvem el platet i tornàvem a casa amb el 600 d'un amic que, a més de xofer, interpretava diversos papers de l'auca. Un dia, em sembla que fou a Felanitx, s'hi va afegir a cantar la Maria del Mar. Va ser un descobriment màgic, un naixement, un instant preciós aturat en la memòria. Des de llavors visc enamorat d'ella. Qui ho diria, però ja fa 50 anys que tots estem enamorats de na Mimà.

JOAN MANUEL SERRAT Cantant i autor

No he de dir fins a quin punt la música de Maria del Mar Bonet és fonamental a l'hora d'entendre la recent història cultural de les nostres illes. També, el que significa en el marc de la cultura catalana. El seu art ha conjugat de manera esplèndida les múltiples veus i les músiques de la Mediterrània i ha creat un univers propi construït amb una varietat de materials de procedències i llenguatges diversos. De les riberes del Nil a Damasc, des de Pèrsia al Marroc. Cada un dels treballs de Maria del Mar és fet amb atreviment i rigor, per això ens sedueix i sorprèn.

GABRIEL JANER MANILA Escriptor

*Veü de ria, veü de mar
Salmaia d'aigües mareas
Veü de ria, veü de mar
ria cap al mar...*

Maria del Mar cantó en euskera en el disco Maren que dediqué a mi primera hija y, si no era poca su generosidad, nos dejó este regalo en forma de pequeño poema en catalán. Maria del Mar es una mujer que admiro y respeto profundamente. La vida me ha dado la oportunidad mágica de conocerla y de compartir momentos llenos de belleza y energía. Una mujer con la elegancia del mar, con la fuerza hipnótica de las olas, con la musicalidad de las mareas. María del Mar, eskerrik asko bihotz bihotzez... Zorionak!

KEPA JUNKERA Músic i compositor, País Basc

La Bonet: una valenta dona generosa i sensible que fa cinquanta anys que ens ajuda a viure amb les seves cançons, amb els seus poemes. Una recercadora de lletres i músiques del cançoner popular dels Països Catalans. Una creadora de poesia i música personal, excel·lent i emocionant, que ha tingut la llengua catalana com a element fonamental de tota la seva obra. Una intèrpret excepcional que sempre ha estat oberta al vitenc mestissatge cultural de la Mediterrània del Món. Una musicadora de poemes dels grans mestres (Lull, Turmeda, Alcover, Costa, Estellés, Vinyoli, Rosselló-Pòrcel). Una lluitadora coratjosa i sense aturall per tots els drets dels pobres, dels marginats, dels oprimits, dels refugiats. Una veü que ha cridat i ha cantat per la justícia, per la llibertat, per la igualtat, per l'amor i per la felicitat. Una germana de l'ànima!

BIEL MESQUIDA Escriptor

La veü és un lloc d'emissió i un lloc d'inscripció, i la de Maria del Mar Bonet està particularment gravada d'estries i d'incisions. Vull dir que emet amb molta densitat de solc. La companyia que fa deu venir de tanta vida de coses, de criatures i de llocs que sovint s'hi endevinen. És sorprenent!

PEREJAUME Maniobrer

La excepcional voz de Maria del Mar Bonet se sustenta en un trabajo constante y profundo de práctica y estudio, pero su sensibilidad y su rigor es fruto solamente de su capacidad de amar la vida, la música, el arte- De amar el mundo. He tenido el placer incomparable de acompañarla en escena en numerosas ocasiones y ver como el público de los lugares más distantes, desde Alepo hasta El Cairo, ha vibrado con su música y la ha arropado con interminables ovaciones. ¡Gracias Maria del Mar por estos 50 años!

LUÍS DELGADO Músic i compositor

Mar, illes, blaus, aigo, sol, sal, llunes, vents, pluges, jardins, arbres, flors, pins, primaveres, abrils, bruixes, núvies, princeses, sirenes, al·lotes, dracs, llangardaixos, àguiles, cadeneres, ombres, estances, panderos, simbombes, jotes, boleros, danses, bressols, miralls, campanes... Sensibilitat, bellesa, coherència, rigor, diversitat, risc, tradició... Maria del Mar Bonet, gràcies per aquests 50 anys i pels que vindran.

RAMON MUNTANER Músic i Dir. de la Societat General d'Autors i Editors a Catalunya i Balears

Sento la veu de la Maria del Mar com un ocell que vola sobre els aires de la sensibilitat, el rigor, l'esforç, la capacitat de recerca, el coratge pel risc, el plaer per la bellesa, la generositat per compartir i... un magnífic talent. Us equivocaríeu si la penséssiu fràgil o lleugera. Vola allà dalt per la força de les seves ales i per la densitat de l'aire que la manté. Fins sempre, Mima, i gràcies per ser-hi.

LLUÍS LLACH Cantant, autor i escriptor

Noces d'or d'una carrera preciosa. Es van casar, fa temps, una veu prodigiosa amb la bellesa de Mallorca. Sempre t'he estimat Maria del Mar i, per sort, des del primer autògraf que et vaig demanar en un vaixell, alguna vegada he pogut entrar al teu món. Sa Sor Tomaseta de Al Mayurka, es videoclip d'El drac de na Coca i El Mar del nostre admirat Blai Bonet. Encara que lluny sempre al teu costat.

AGUSTÍ VILLARONGA Director de cinema

Maria del Mar Bonet arriba als 50 anys de trajectòria musical amb una bellesa immarcescible i una veu única, carregada de matisos, abismes i cims que continuen fent-nos vibrar i emocionant-nos com sempre. És un nom propi en el món de la música i ho és per talent, esforç, respecte i perseverança. Per això ha gaudit sempre de l'estima del públic, que la segueix de manera fidel i ha sabut valorar una trajectòria internacional que ha estat sempre ancorada en la seva Mallorca natal. Doctora honoris causa per la UIB per la seva dedicació a la difusió de la cultura popular mallorquina, illenca, mediterrània i, més concretament, de la literatura catalana, de la seva poesia. Són tants, els poemes que ella ha contribuït a difondre mitjançant la música! La Maria del Mar ha viscut en la poesia, i la poesia viu en ella. Que sigui per molts més anys!

LAURA BORRÀS Dir. de la Institució de les Lletres Catalanes i professora de literatura a la UB

La Maria del Mar és un referent indiscutible de la cançó europea. El recorregut sonor i paisatgístic que ha anat fent en la seva obra, des dels primers discos fins els últims, és molt estimulant. Un camí de músiques diferents, d'estètiques diferents, amb el comú denominador de l'emoció, la curiositat, el treball, la feminitat i, sobretot, l'elegància i el bon gust.

ROGER MAS Cantant i autor

Senzillament no em puc imaginar la meua vida sense la veu i les cançons de Maria del Mar Bonet. Vaig créixer escoltant-la, m'he convertit en això que en diuen un adult escoltant-la, i espero arribar a vell i morir-me escoltant-la. Una veu i unes cançons que contenen com poques l'esperit de la música, que com sap tothom és la major de les arts, i de la bellesa, que és aquella qualitat de l'ànima, tan rara i tan senzilla, que ens deixa sense excuses per no estimar la vida. Crec que el major elogi que es pot fer d'un artista és que sigui capaç de fer amb la seva obra que el món sigui millor que sense ella, i això es pot dir ben cert i segur de Maria del Mar Bonet. Gràcies, Maria del Mar.

SEBASTIÀ ALZAMORA Escriptor

Necessitaria moltes pàgines per a glosar el què ha representat per mi i representa, la relació amb aquesta gran artista i amiga, Maria del Mar. La nostra relació professional sorgí arrel d'un dels seus primers singles, pel qual el grup OM (del que jo formava part), va dissenyar els arranjaments musicals. Aquell estiu vàrem fer-nos amics i compartirem lectures, discos, idees... A partir d'aquí, la successió de col·laboracions es multiplicà i, per sort, ha quedat fixada en diversos suports. Declararé que el seu repte a musicar el poema La Relíquia fou un dels més difícils que m'han llançat. Que la seva determinació a portar a bon port el Breviari d'Amor –cançons meves sobre textos dels trobadors provençals– fou definitiva. Un apunt final: amb la realitzadora Rosa Vergés vàrem cobrir el capítol Cadaqués, del projecte De Granada a la Luna l'any del Centenari de Lorca. Després de recitar fragments de la Oda a Salvador Dalí, en perfecte consonància amb la meua música, aconseguí conduir de manera impecable el poema cap a la nana que vaig compondre expressament per a ella! Magnífics 50 anys de professió!

JORDI SABATÉS Pianista i compositor

La Maria del Mar era encara potser adolescent quan la vaig conèixer a Palma. Potser era la primera vegada que cantava en públic? Han passat els anys i és la mateixa veu profunda i tranquil·la, sensual i enèrgica a l'hora. Una MAR de càlides onades.

JOSEP MARIA ESPINÀS Escriptor

Al principi de tot em preguntava: "Com ho fa aquesta dona per cantar així?". Després em vaig dir: "No, la bona pregunta és: d'on treu aquesta dona cançons tan exquisides?". I, després encara em vaig dir: "No, la pregunta bona és: com aconseguí que la seva veu i les seves cançons em commoguin tant?". Fins que al final, per fi, ho vaig entendre. La pregunta no és: "Per què la Maria del Mar Bonet és com és?" La pregunta ha de ser: "Com seríem nosaltres si ella no fos Maria del Mar Bonet?"

ALBERT SÁNCHEZ PIÑOL Escriptor

Fa molts anys que la mama et cantava, es posava el cabell a un costat, abraçava la guitarra i tancant els ulls però mirant al cel m'ensenyava a través dels teus versos i melodies casa teua, flairàvem les flors i la fruita de la taula, miràvem el teu núvol i el teu pati, i trobàvem la mar, t'asseguro que la trobàvem, quasi sempre a dues veus. Més de vint anys després et vaig conèixer i et vaig explicar aquesta història i ja coneixent-te he mirat i he vist més de prop com les monges estenen els pecats del cel i la roba blanca, cantant amb tu des de l'altre costat del mateix mar, despenjada per la mateixa tramuntana, cantant que sempre tornaràs. Moltes gràcies.

SÍLVIA PÉREZ CRUZ Cantant i compositora

Maria meva. Que privilegio que hayamos compartido siglo, país, ciudad, lengua, cariño, respeto y tantas cosas más, todas cosas buenas. Tu voz me ha acompañado, me ha sanado y me ha ayudado a llegar hasta aquí. Te llevo en mi corazón. Formas parte de mi vida y de mi historia. Me sientas bien.

COLITA Fotògrafa

M'estimo les cançons de la Maria del Mar Bonet com els ocells les cireres: fins als pinyols. M'estimo les seves cançons perquè ella és la veu de la terra, la cançó primigènia que s'arbora des de les nostres arrels fins al fullam. És la veu del vent que pentina i despentina, que empenya amb força o acarona. És la veu del mar, que arriba i se'n va, que creix i s'escuma, que s'ablaneix i es deixa navegar. És la veu del migdia vertical, de l'estiu camisaobert, de l'illa que emergeix de les onades. És la veu dels poetes: els versos que canta són arbres que es deixen escalar. Des del cim, escoltem la poesia com algú que mira el mar: fins a l'horitzó.

MANUEL FORCANO Poeta i Director de l'Institut Ramon Llull

Jo hagués volgut ser director de cinema per demanar-te una cançó a cada pel·lícula, i demanar-te ser actriu de cada cançó. Jo hagués volgut ser el Manuel, Bruno Bergonzini, per ser el teu noi de la mare d'El Mar, que potser es deia Maria i és Maria del Mar Bonet. Tots els meus mars venen i van amb les onades de les teves cançons, que són la meva vida. I a la meva vida, sempre que m'ho han demanat he dit el mateix: les millors veus de la cançó en català, Victòria dels Àngels i Maria de Mar Bonet. Veus d'àngels i mars. Gràcies, Maria i mare!

ÀLEX GORINA Noi de Cinema

La Coral Cantiga, i jo personalment com a director del grup, hem tingut la possibilitat de col·laborar en diversos projectes amb la Maria del Mar: concerts –entre d'altres espais– al Teatre Nacional de Catalunya i al Festival Grec, queden en la memòria col·lectiva de Cantiga com a referents de la nostra història, així com l'enregistrament del CD Amic, amat amb els magnífics arranjaments de Feliu Gasull. Haver estat convidats per una cantant amb una veu tan personal i càlida com la Maria del Mar ha estat un privilegi, i gaudir de la seva generositat personal en projectes del cor –com al Festival Grec a l'espectacle Gent de bella anomenada– o a les vetllades de les Misses del Gall (el Cant de la Sibila) a benefici del Casal dels Infants del Raval, un luxe. Per molts anys estimada Maria del Mar!

JOSEP PRATS Director de la Coral Cantiga

Sóc plenament conscient dels entrebancs que poden sorgir en un directe i de les dificultats que comporten, per això vull destacar que en tots i cadascun dels múltiples concerts de Maria del Mar Bonet als què he assistit –tant en formats íntims com multitudinaris– sempre he gaudit del que estava escoltant i veient, perquè la seva veu, modulacions i sonoritats són tant ajustades, càlides i naturals que m'atrapen d'immediat. Aprofito per agrair-li a Maria del Mar la interpretació del Bolero de l'Alcúdia, amb lletra de Vicent Andrés Estellés, que per als valencians ja és tot un símbol. Felicitats i salut.

MANUEL BOIX Pintor i escultor

Na Maria del Mar és una artista d'altíssim voltatge com poques n'hi ha al món. Cinquanta anys cantant són testimoni del seu art, del seu autèntic bon gust i de la seva insubornable fidelitat a si mateixa. I ella és, sempre, la seva pròpia mesura.

ANTONI PARERA FONS Músic i compositor

La Maria del Mar Bonet és el meu sol, la meva lluna, el meu vent i la meva calma.

QUICO PI DE LA SERRA Cantant i autor

Recordo quan vaig coincidir per primera vegada amb Maria del Mar Bonet al Conservatori de Música de Damasc. Jo era professor de nai. Era l'any 2003. Ella preparava un gran projecte per a la música andalusa. Allà va ser on vaig conèixer aquesta magnífica dona. En aquell moment no sabia qui era. El compositor Luís Delgado traduïa de l'espanyol a l'anglès per mi. Amb la meva banda vam fer un àlbum conjunt, Amic Amat. Després concerts a Espanya, Síria, Egipte i, recentment, a París. En tots els casos ha estat una experiència meravellosa, amb una cantant profundament arrelada, sensitiva i de cor blanc. Espero ben aviat aprendre català i poder parlar amb ella sense traductor...

MOSLEM RAHAL Músic, Síria

Maria del Mar: veu de les onades del Mediterrani, veu del vent, veu de l'amistat, veu de la pau, veu de la meva estimada amiga. Enhorabona!

ZÜLFÜ LIVANELI Cantant, músic i compositor, Turquia

Primero, antes de conocerla y tener el privilegio de colaborar en su disco habanero, solo tenía su nombre. Maria del Mar. Toda una promesa en ese nombre que, luego supe, su voz cumpliría plenamente. Porque su voz es la voz del mar de las Islas, de los Adioses y los Abrazos. Del único mar que reconozco y amo como propio. Tan semejante al nuestro. Pero en su voz reconocí otras resonancias remotas, de ancestros perdidos, de historias narradas en una lengua a un tiempo dulce y salobre. Maria, del Mar que nos ampara. Voz de caracolas nocturnas, que solo escuchan lo que saben esperar y amar todas la vida.

JOSÉ MARÍA VITIER Compositor, Cuba

Això devia ser un any de finals dels seixanta, i recordo vivament la imatge i l'escena, els ulls, els cabells, i sobretot la veu, que se'm va clavar al fons del cor, tan potent, tan càlida i tan clara i tan absolutament

única. Això era a la Casa de Catalunya de València, al bellíssim carrer de la Pau, on havíem acudit per escoltar una mallorquina joveníssima que no havia publicat cap disc encara, i quan la vam sentir cantant Sa nuvia d'Algendar o Aigua vos demanam, i vós Senyor mos dau vent, vam saber que aquest país, aquesta llengua, havien rebut un gran regal dels déus. Potser no el mereixíem, però encara el tenim.

JOAN F. MIRA Escriptor

Conec la Maria del Mar des de que va arribar a Barcelona i he seguit la seva carrera des d'aleshores. La considero la veu més bonica, personal i sensible de les nostres cantants, vinculada als sons del nostre mediterrani com cap altra ho ha fet, d'una manera personal que la distingeix arreu del món on han tingut el goig d'escoltar-la. Ens ha emocionat tant! He fet teatre amb ella, al 68 era una de les actrius al Romea de Vent de garbí i una mica de por de Maria Aurèlia Capmany, al 96 vaig rodar a Mallorca un migmetratge MMB, Quadern de memòria. Al 97 acabava Carícies amb la seva veu i al 2015 El virus de la por també. Em considero amic però sobretot devot admirador i company, mai em perdo El cant de la Sibila que ens regala les vetlles de Nadal.

VENTURA PONS Director de cinema

Era el 28 de desembre del 1966 –res, només fa 50 anys– quan vaig fer una entrevista a Maria del Mar Bonet. Diuen que la primera de la seva vida. Llavors tot començava, i no es podia preveure fins on s'allargaria. Amb els anys que han passat, em trobo més sovint amb l'amiga que ha retornat a Palma. A vegades la proximitat fa oblidar els camins que fa amb les seves cançons i a quin nivell està, aquesta dona mallorquina i una mica marinera. No sospitava res d'això, aquell desembre. Érem molt joves. Toni Catany feia fotos i estrenava una nova amistat. Maria del Mar ha arribat –arriba– lluny, molt lluny. I, com més lluny, més propera. Una veu mediterrània immensa. Una veu que dona vida i plaer.

JOAN MANRESA Escriptor

Us proposo un exercici senzill i meravellós: quan us disposeu a escoltar la Maria del Mar, tanqueu els ulls i oblideu-vos de tot el que teniu al voltant. A poc a poc sentireu com la veu que us envaeix el cos i els sentits us provocarà un viatge interior pels carrers empedrats de qualsevol illa grega, veureu com es pon el sol darrere les palmeres del port de Fornells, passejareu per camps de tarongers impregnats del perfum dolç de la tarongina i sentireu el plor de la seva Síria estimada. L'aroma del mar us embolcallarà i una petita i fresca onada furtiva us besarà els peus. Creieu-me, val la pena provar-ho. No es tracta de realitat virtual, es tracta simplement de bellesa infinita que desborda els sentits.

JOAN ISAAC Cantant i autor

El dia que vaig sentir la veu de la Maria del Mar vaig descobrir que tancant els ulls i escoltant-la em transportava a un altre lloc; vaig descobrir que amb la seva veu podia viatjar pel mar Mediterrani. Per molts anys Maria del Mar i per molts més viatges! Una abraçada!

PEPA LÓPEZ Actriu

Maria del Mar Bonet es una pionera. Una investigadora y recolectora de música popular. Compositora y autora de canciones delicadas y poderosas que su voz cristalina potencia de manera única. Somos muchos los que le agradecemos su entrega y resistencia en su larga carrera. Monumento de mujer.

LUZ CASAL Cantant

Icona que, durant cinquanta anys, ha il·luminat de mil colors el cel de la música i de la cançó catalana. Maria del Mar Bonet es distingeix per la seva veu melodiosa, el seu timbre fascinant i una interpretació que reflexa una sensibilitat a flor de pell. El seu repertori, les seves melodies i les seves temàtiques són riques i variades, compostes per cançons inspirades en l'herència ancestral catalana. Abarca, a més a més, cançons que prenen les melodies de l'herència mediterrània, i que proporcionen una dimensió universal a la seva música i un compromís tàcit amb visió humanista de la música; un factor que uneix els pobles del Mare Nostrum. La participació del grup musical tunisià, que vaig dirigir en innumerables concerts que va fer la Maria del Mar a Catalunya i a altres llocs durant més de vint anys, m'ha deixat uns records inesborrables i que m'evocuen moments de pura felicitat.

FÉTHI ZGHONDA Compositor i director d'orquestra. Exsecretari General del Comité National Tunisien de la Musique i Director de la Musica del Ministeri de Cultura. Tunísia

La Maria del Mar, per damunt de tot, la irrupció de la bellesa, la feminitat, la força, la intel·ligència, en definitiva, l'esclat de l'art en tota la seva plenitud. I als escenaris, que llavors eren, per a nosaltres, més grans i més importants que la vida. Recordo que la vaig entrevistar molt al començament, jo treballava al meu primer diari i ella era filla de periodista. Impressionant, la dolçor, la senzillesa. I la determinació. Forever, noia.

MARUJA TORRES Periodista i escriptora

Me sumo gustoso a la celebración de la gran artista de la canción que es Maria del Mar Bonet. La conocí la primera vez que fui a Barcelona, en 1977, en un teatro en que ella compartía con otros importantes cantores catalanes, entre los que recuerdo a Llach y a Pi de la Serra. Me deslumbraron su voz maravillosa y su belleza. Desde entonces he seguido de lejos su brillante trayectoria por diversos estilos que, en su voz, siempre suenan verdaderos. Fiel a la canción por buenas causas, en los últimos años he tenido el gusto de verla varias veces en Cuba. Incluso no hace mucho nos hizo el honor de participar en uno de los conciertos barriales que hacemos habitualmente. Muchas felicidades, querida amiga, artista y compañera.

SILVIO RODRÍGUEZ Cantant i autor, Cuba

Si un mar pogués tenir veu, la del Mediterrani seria sens dubte la veu de la Maria del Mar Bonet. Una veu amb ànima de mar que tantes nits d'estiu hem pogut gaudir a la plaça del Rei. Personal, poderosa i passional alhora que càlida, acompanyada sempre de magnífics músics i un repertori escollit, la seva veu obra sempre el miracle de l'emoció i el somni; el viatge a llunyans estats anímics, a vegades gairebé oblidats. Tenir a més a més el plaer de conèixer-la i poder cantar amb ella, no ha fet més que augmentar la meva admiració per la Maria del Mar; una artista lliure que porta per tot el món la seva música i la seva llengua i que ha sabut portar alhora tants altres mons dins del seu.

MANOLO GARCÍA Cantant, músic i autor

Sensible sultana del Mediterráneo que durante casi cinco décadas ha ido construyendo un mundo que es un tesoro, conjunción de su fijación por el folclore de raíces y de su visión poética aferrada al paisaje. A la altura de las mejores cantantes imaginables, nos sigue embriagando con los matices de su exuberante pero delicada voz. Desde la ternura y una cierta ingenuidad encantada, nos hipnotiza y reconforta como la mayestática intérprete que siempre ha sido, flotando entre efluvios mágicos de folk, jazz, étnicos o clásicos. Grandiosa, también, en sus letanías desesperadas de amor-desamor entre la sensualidad y el romanticismo. Única.

SANTI CARRILLO Director editorial de Rockdelux

Des del primer instant que vaig conèixer la Maria del Mar i des del nostre primer assaig a La Haia, un dia de primavera de 1988, hi va haver una connexió molt especial. Sense adonar-nos semblava que havíem estat sempre unides. Ballar als escenaris acompanyada de la Maria del Mar, va ser únic i irrepètible. Cada vegada que actuàvem juntes, la màgia de la comunicació es repetia. La seva veu ballava i el meu cos cantava. Com un diamant preciós i únic, la nostra amistat i el record d'aquests instants tan especials formen part de la meua vida. Moltes gràcies, Maria del Mar, per tot el que vam compartir i tot el que ens fas sentir amb el teu art i la teva passió.

CATHERINE ALLARD Coreògrafa i Dir. artística de la Jove companyia ITDansa, Institut del Teatre

El 4 de Noviembre de 2016 canté en el Teatre Joventut de L'Hospitalet. Volví a Barcelona después de un tiempo y al pisar el escenario vino a mis labios esta canción:

*Per altres sé de tu, i molt poques vegades
cau aquell tel que tot ho fa confús.
On ets? On ets? Per què no em truques?
Voldria veure't i parlar amb tu.*

Nada es casualidad. Maria del Mar Bonet has estado presente de una u otra manera a lo largo de mis 32 años de carrera. Mi admiración ha sido enorme, constante y desde el primer momento. Esa Voz del Mediterráneo de la que tanto aprendí. Felices 50 años de buena música. Gracias por todo y por tanto.

PEDRO GUERRA Cantant i autor

Amb la Maria del Mar Bonet ens coneixem de fa molts anys. És una amiga i una estimada companya. He tingut l'alegria de col·laborar amb ella moltes vegades en escenaris d'Espanya i d'Europa. Amb alegria espero la propera col·laboració que tindrà lloc a l'estiu, a Grècia. L'aprecio i l'admiro profundament per la seva contribució artística a la música i a la poesia. Li envio els meus millors desitjos pels 50 anys d'escenaris i art.

MARIA FARANTOURI Cantant, Grècia

*El viure és molt curt.
El res, un xic de llum i el res.
Tenir la seva veu com amiga
m'ha fet millor el tros de llum.
Tenir-la de germana,
un goig que no es pot mesurar.*

JOAN RAMON BONET Cantant i autor

*Maria del Mar Bonet,
señora del Mediterráneo.
Maria del Mar contine en su presencia
el aire de las nereidas mediterráneas.
Maria es una atenea, sabia, libre y humana,
referencia de la coherencia.
Maria defiende su terreno desde hace 50 años
como el primer día de su estreno.*

*Maria me comunicó una manera de cantar
en la que el lenguaje es el del mar.
Maria me honra con su amistad.
Compartimos la lucha
por la belleza y la honestidad.
Maria es símbolo nuestro allende los mares,
conocedora de los cimientos que nos unen.
Maria canta y el horizonte se amplía.
La sensibilidad florece y el alma se eleva.
Maria siempre me ha apoyado.
No hay fronteras para los corazones aliados.
Y doy gracias a la intuición
que me ha hecho admirarla, quererla y escucharla.
Desde mi más profunda vocación.
Muchas felicidades y alegrías por tus 50 maravillosos años en la música y toda la belleza, el arte, la
elegancia, la amistad, la solidaridad y la valentía que nos has entregado.*

MARTIRIO Cantant

m. m 50

Gràcies, Maria del Mar, per haver fet més gran la nostra cultura i haver fet millor el nostre poble.

FRANCINA ARMENGOL I SOCIAS, Presidenta del Govern de les Illes Balears

Moltes gràcies, Maria del Mar, per tots aquests anys en què has posat un tros indispensable de la nostra banda sonora com a generació i com a cultura.

CARLES PUIGDEMONT I CASAMAJÓ, President de la Generalitat de Catalunya

Maria del Mar, gràcies ara i sempre per totes les portes que ens has obert al llarg d'una vida de cançons i esperances. Ens has ajudat a entendre la Mediterrània amb totes les músiques i totes les poesies.

XIMO PUIG I FERRER, President de la Generalitat Valenciana

m. m 50

**50 anys d'escenaris
2017 d'espectacles
Gira internacional**

Com a inici de la celebració, coincidint amb la data de la seva primera actuació en públic abans d'iniciar la seva carrera artística, Maria del Mar Bonet portarà a terme, el desembre de 2016, unes petites i úniques accions a Palma i a Barcelona. La primera el 16 de desembre a l'Hotel Saratoga –pròxim a l'enclavament del desaparegut Hotel Jaume I on tingué lloc aquella primera actuació–, la segona el 19 de desembre a l'Ovella Negra, indret de Barcelona del seu primer concert i la tercera els dies 21 i 22 de desembre als Lluïsos d'Horta, el barri que la va acollir a l'arribar a aquesta mateixa ciutat.

En el marc de la celebració, durant el 2017 realitzarà una extensa gira per Balears, Catalunya, el País Valencià, l'Estat Espanyol, Itàlia, Tunísia, Egipte, Grècia, Xipre i Regne Unit. En molts d'aquests concerts Maria del Mar Bonet presentarà un recull dels seus temes més emblemàtics amb l'espectacle 50 anys d'escenaris mentre que en altres repassarà íntegrament els treballs més representatius de la seva carrera: *Quico/Maria del Mar, Fira encesa, Alenar Lull, Bellver, Cavall de foc...* **El moment àlgid de l'any tindrà lloc amb la presentació del seu nou disc *Ultramar* que, entre setembre i octubre del 2017, arribarà a L'Havana, Madrid, el Teatre Principal de València, el Teatre Principal de Palma i el Gran Teatre del Liceu de Barcelona.**

50 ANYS D'ESCENARIS

21 DE DESEMBRE 2016 - BARCELONA LLUÏSOS D'HORTA

22 DE DESEMBRE 2016 - BARCELONA LLUÏSOS D'HORTA

2017 D'ESCENARIS

4 DE FEBRER	AUDITORI PAU CASALS - EL VENDRELL
10 DE FEBRER	QUICO - MARIA DEL MAR BARNASANTS - TEATRE JOVENTUT DE L'HOSPITALET
19 DE FEBRER	CAN RAJOLER - PARETS DEL VALLÈS
28 DE FEBRER	TEATRO CERVANTES - MÁLAGA
7 D'ABRIL	MARIA DEL MAR BONET i els poetes dels Països Catalans FESTIVAL DE MÚSICA - MANLLEU
8 D'ABRIL	TEATRE SALA MOZART - CALELLA
21 D'ABRIL	TEATRE DE LA VILA - PALAU SOLITÀ I PLEGAMANS
28 D'ABRIL	TEATRE TAMA- ALDAIA
29 D'ABRIL	GRAN TEATRE D'ALZIRA- ALZIRA
27 de MAIG	CONCERT DE SOLIDARITAT AMB ELS REFUGIATS PAVELLÓ MUNICIPAL - VENTALLÓ
2 DE JUNY	SABA DE TERRER TRADICIONÀRIUS / CAT - BARCELONA
9 DE JUNY	TEATRE AUDITORI DEL MERCAT VELL - RIPOLLET
2 DE JULIOL	TEATRE MUNICIPAL LA SALA - RUBÍ
1 DE SETEMBRE	ALENAR LLULL - SUECA

* Relació de concerts actualitzada per darrer cop el 15 de desembre 2016.

ULTRAMAR

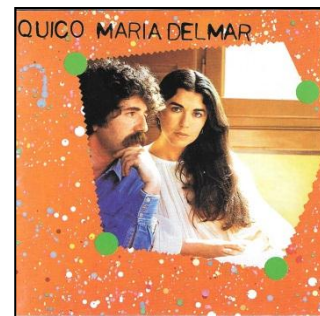
22 DE SETEMBRE GRAN TEATRO DE LA HABANA CUBA

30 DE SETEMBRE TEATRE PRINCIPAL PALMA

8 D'OCTUBRE TEATRE PRINCIPAL VALÈNCIA

13 D'OCTUBRE GRAN TEATRE DEL LICEU BARCELONA

15 D'OCTUBRE MADRID

© Juan Miguel Morales 2016 per les imatges de Maria del Mar Bonet amb Quico Pi de la Serra (Barcelona) i amb els músics cubans (La Havana), d'esquerra a dreta, Oliver Valdés, Eduardo Llibre, Jorge Reyes, Alejandro Falcón, Janyl Cherry i Héctor Quintana.

m. m 50

nou disc
Ultramar

Portada del disc Ultramar, imatge de Juan Miguel Morales - l'Havana 2016

La primavera de 2011, la Maria del Mar Bonet rebia el **Premio Cubadisco Internacional** per l'àlbum *Bellver* (Picap, 2010) on revisava una tria del seu extens cançoner acompanyada de l'Orquestra Simfònica de Balears - Ciutat de Palma. L'hivern de 2012 i ja a Cuba, recollia el guardó al final del seu primer concert a L'Havana, a l'escenari del Gran Teatro Lázaro Peña, on s'acompanyà de la Orquestra Sinfònica Nacional de Cuba, dirigida per **Enrique Pérez-Mesa** i amb la complicitat a l'escena de la gran **Omara Portuondo** i d'un grup de músics dirigits pel contrabaixista **Jorge Reyes**.

Fruit de l'enamorament compartit a totes bandes de l'Atlàntic, aquesta vetllada musical fou probablement l'embrió del que ara, cinc anys després, agafa forma el disc *Ultramar* (Picap, 2017), que ben aviat podrem escoltar. És el disc amb el què la Maria del Mar celebra els seus cinquanta anys d'enregistraments, lluny de revisions i de nostàlgies, saltant a l'altra banda del món, embolcallant-nos de Mediterrània i de Carib alhora, festejant amb la música tradicional de Cuba, la clàssica contemporània i el jazz més llatí, acompanyant-se dels que ja són els seus amics i còmplices, grans intèrprets de Cuba com el pianista **José María Vitier**, el contrabaixista **Jorge Reyes**, el tresero **Pancho Amat** i el flautista **Jose Luis Cortés El Tosco**. *Ultramar* sortirà al carrer a primers d'any i es presentarà en concert la tardor de 2017.

22 DE SETEMBRE	GRAN TEATRO DE LA HABANA CUBA
30 DE SETEMBRE	TEATRE PRINCIPAL PALMA
8 D'OCTUBRE	TEATRE PRINCIPAL VALÈNCIA
13 D'OCTUBRE	GRAN TEATRE DEL LICEU BARCELONA
15 D'OCTUBRE	MADRID

m. m 50

**Exposició
Llibre
Concert de solidaritat**

EXPOSICIÓ

MARIA DEL MAR BONET

ALS ULLS DE TONI CATANY

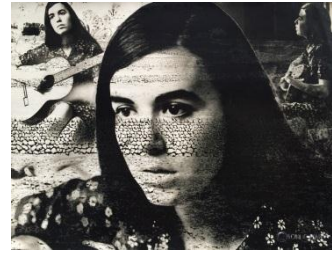
De setembre de 2017 a gener de 2018

Claustre de Sant Bonaventura

Llucmajor, Mallorca

Organitzada per Fundació Toni Catany

Patrocinada per Ajuntament de Llucmajor

A l'exposició *D'anar i tornar* vam presentar el concepte mirades fortuïtes per fer referència als retrats que, al llarg dels seus viatges, Catany realitzà de persones desconegudes que esdevenien, als seus ulls, presències d'una extraordinària i poètica bellesa. Al llarg de la seva trajectòria, però, Toni Catany també fotografià de manera reiterada algunes persones properes i, probablement la més retratada, durant els quaranta-sis anys que les seves carreres artístiques van transcórrer de manera paral·lela, fou Maria del Mar Bonet. D'aquesta mirada recurrent i de l'evolució que, en la manera de veure Catany l'artista, però també l'amiga, tractarà aquesta mostra.

LLIBRE

MARIA DEL MAR BONET

MEMÒRIES I PENSAMENTS

Presentació a Barcelona el 6 de març a la Casa del Llibre

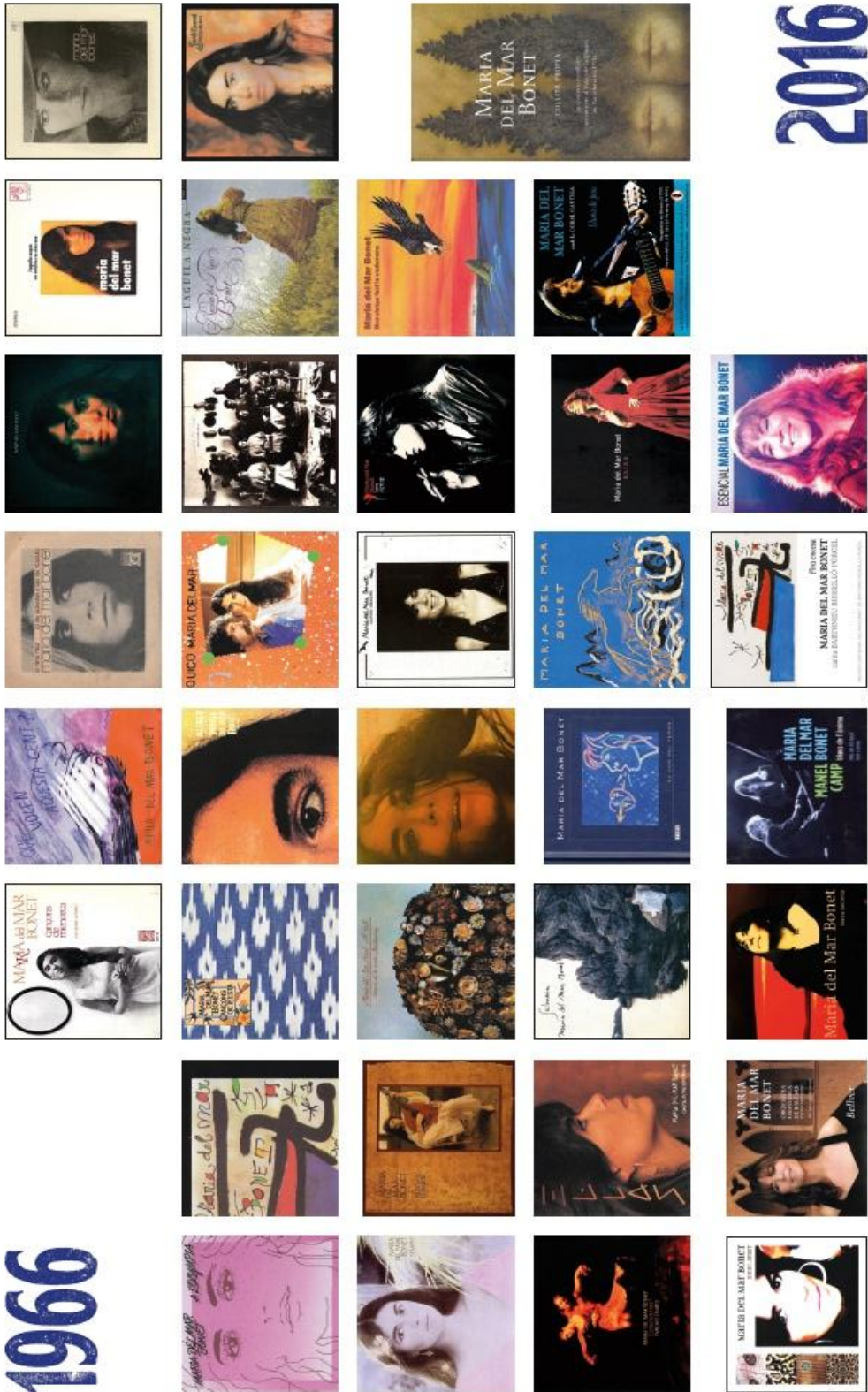
La cantautora serà la protagonista d'un llibre escrit per Jordi Bianciotto, periodista i crític musical d'*El Periódico de Catalunya*, que recorrerà pas a pas la seva trajectòria i reflectirà els seus pensaments en torn a qüestions tant personals com artístiques, socials i polítiques. Fruit de moltes hores de conversa, el volum, que Ara Llibres publicarà el primer trimestre del 2017, oferirà una aproximació inèdita i a fons de Maria del Mar Bonet, tot reafirmant-la com a una imprescindible figura cultural.

CONCERT DE SOLIDARITAT

AMB ELS REFUGIATS

En col·laboració amb la ONG Proactiva Open Arms, Maria del Mar Bonet portarà a terme durant el 2017 un concert de solidaritat amb els refugiats que fugen de conflictes bèl·lics, la persecució o la pobresa. Tot i que va iniciar la seva tasca a l'illa grega de Lesbos assistint als refugiats de Síria, en l'actualitat Proactiva Open Arms disposa també d'equips de salvament a les costes de Líbia, Egipte i Itàlia. Els ingressos recollits en aquest esdeveniment aniran íntegrament destinats a aquesta entitat.

m. m 50

Motius d'una celebració

No passa sovint que un país pugui celebrar els 50 anys de carrera d'un dels seus més grans artistes que, a més a més, mai no ha deixat d'estar en actiu. En el cas del nostre país, per diverses raons que no vénen al cas comentar, encara són menys les ocasions en que això és possible fer-ho. Quan arriba una oportunitat semblant pren tot el sentit commemorar i celebrar un esdeveniment que forma part de la cultura popular i col·lectiva de diverses generacions però, sobretot, que pot i ha d'ajudar a projectar la cultura i la llengua del nostre país nacionalment i internacional. Aquest és el cas que ens ocupa.

Maria del Mar Bonet fa 50 anys que és als escenaris. Fa 50 anys que forma part de la nostra particular banda sonora, que està present en les nostres lluites personals, polítiques i sentimentals, que il·lustra instants quotidians, indestrutibles de la seva música i de la seva veu.

O és que hi ha algú que no s'hagi mai emocionat amb "Mercè" o "L'àguila negra". Que no hagi sentit mai ràbia amb "Què volen aquesta gent". Que no hagi plorat amb "Viure sense tu". Que no hagi viatjat mai, encara que fos en somnis, per la mediterrània amb "Alenar", "El pi de Formentor" o qualsevol de les seves col·laboracions amb cantants, músics i artistes de Grècia, Síria, Egipte, Itàlia, Turquia o Tunis.

I és que la Bonet -nascuda a Palma de Mallorca l'any 1947- realitzà el seu primer concert a la seva ciutat natal amb encara no 20 anys i aviat es traslladà a Barcelona per formar part de l'emblemàticament anomenada Nova Cançó i Els Setge Jutges. Inicia així una carrera que, a més de portar-la a realitzar multitud de concerts per Catalunya, Balears, València i tot l'Estat Espanyol, li permet aconseguir el reconeixement del conjunt del continent europeu (França, Itàlia, Alemanya, Regne Unit, Turquia, Grècia, Suècia, Portugal, Rússia...), realitzar gires pel nord d'Àfrica (Marroc, Egipte, Tunis...), el continent americà (Estats Units, Cuba, Canadà, Mèxic, Xile, Equador, Argentina...), així com també el Japó i Síria.

Durant aquest 50 anys canta, col·labora i comparteix escenaris amb artistes i amics d'arreu del món; Mikis Theodorakis, Maria Farantouri i Nena Venetsanou a Grècia, Zülfü Livaneli a Turquia, l'Orquestra de Joventuts Musicals i Sonia M'barek a Tunísia, la Cham Ensemble de Damasc i Moslem Rahal a Síria, Hossam Ramzy i Mohammed Munir a Egipte, Lucilla Galeazzi i Mauro Pagani a Itàlia, el nord-americà Jackson Browne, el brasiler Milton Nascimento, la cubana Omara Portuondo i els xilens Quilapayún, entre altres. Fins i tot el ballarí i coreògraf espanyol Nacho Duato crea tres coreografies amb les seves cançons que encara avui en dia son representades arreu del món.

És probablement, doncs, la cantant en català més internacionalment reconeguda.

Al llarg de la seva carrera artística ha enregistrat una quarantena de discs i ha estat guardonada amb multitud de premis; el Disc d'Or, la Creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya, el premi de l'Académie Charles Cros (França), la Medalla de la Ciutat de l'Ajuntament de Palma, el Premi SGAE de la Música al millor disc en català, el Premi Tenco (Itàlia), la Medalla d'Or de Mallorca, el Premi de la Música Ciutat de Barcelona, la Medalla d'Or de la Ciutat de Barcelona, la Medalla d'Or del Parlament de Catalunya, el Premio Internacional Cubadisco (Cuba), la Medalla de Oro al Mérito en las Bellas Artes del Govern Espanyol...

Tenir doncs amb nosaltres artistes del nivell creatiu i de la qualitat artística de Maria del Mar Bonet és una gran sort. Reconèixer la seva feina després de tants anys és quasi un deure.

Defugint d'actituds nostàlgiques, descartant autocomplaences, pensant en el present i, sobretot, en el futur, ens convé aprofitar intel·ligentment les oportunitats que ens lliura la vida.

Yanni Munujos, mànager de Maria del Mar Bonet
Oriol Ferrer i Ribalaiga, comissari celebració *Maria del Mar Bonet 50 anys d'escenaris*

m. m 50

Maria del Mar Bonet en primera persona

MARIA DEL MAR BONET: “La meva família han estat els músics i els poetes i els meus fills, les cançons”

La cantant mallorquina, que celebra els seus 50 anys de carrera, reconeix que mirar enrere li genera cert vertigen però que se sent orgullosa d’haver complert somnis que mai no s’hauria imaginat.

Què és el primer que se sent quan es pren consciència que porta 50 anys de carrera?

El que sento és que tot ha passat molt ràpid. Fa 20 anys del concert al Palau Sant Jordi i ho tinc tan present com si hagués estat ahir. El que domina és la sensació del *tempus fugit*, suposo perquè m’agrada tant el que faig que ni m’adono del pas del temps. És un fet que no tinc en compte. És la vida mateixa.

I quina és la sensació que domina al mirar enrere?

És un exercici que no faig, que no he fet mai. Però ara que en certa manera m’he vist obligada i que estem fent la pàgina web perquè no falti ni un detall des dels meus inicis fins ara, no he tingut altre remei que enfrontar-me. La veritat és que sento una mica de vertigen, gairebé no m’ho crec i tampoc vull pensar-hi. No m’acostumo. És difícil per a mi, segueixo estant més còmoda pensant en tot allò que vull fer i els projectes que tinc pel davant.

Hi ha balanç de pèrdues i guanys?

El que preval és el cúmul de coses maques que he viscut. Ja sabem que la memòria és selectiva i que manté vius els bons moments i arraona els dolents, però jo em sento orgullosa d’haver complert somnis que mai m’hauria pogut imaginar.

El seu primer somni era ser ceramista i no pas cantant.

És cert, però cantar havia cantat sempre tot i que mai havia pensat dedicar-m’hi. Va ser gràcies a l’empenta d’Els Setze Jutges que em vaig trobar amb una guitarra a les mans i portant

les meves cançons pels escenaris. Van ser realment molt importants però no només per a mi, sinó per aquest país i per a la nostra cultura. A Mallorca estava molt protegida pel meu entorn familiar, però quan vaig arribar a Barcelona vaig trobar una acollida que no m’esperava. Al mateix temps que rebia amor, confiança i molta escalfor vaig viure el meu esclat de joventut, de llibertat, de cultura i d’ideals que em va donar una força magnífica.

Una força que la va consolidar en una de les veus de la Nova Cançó.

Vaig veure clar que la meva tasca, una vegada a Barcelona, era centrar-me en les cançons mallorquines, tant pel que fa a recuperar i estudiar tots aquells cançoners del llibres antics com a fer-ne de noves a partir dels patrons que havia après. Convertir-me en una representant del patrimoni popular de la meva terra i mostrar-lo a Catalunya, als Països Catalans i a la resta del món.

I cantar es va convertir definitivament en el seu ofici.

El fet de cantar mai l’he viscut com un treball. Més aviat és l’aviat i el després, però no el durant. Compondre, interpretar, gravar o actuar ha estat sempre un goig, un alliberament. Allò que és feixuc però que accepto com a part d’aquesta dedicació és el tema de la producció, la promoció, les entrevistes i tot això que envolta el fet artístic de la creació. I així com vaig haver de deixar la ceràmica, vaig poder mantenir la pintura, que la puc portar a la maleta com les cançons i és una forma que també tinc d’expressar.

I a l'hora de cantar, la Mediterrània com a font d'inspiració permanent.

Canto al meu món i al meu entorn que és el que conec i això fa inevitable i permanent la presència de la Mediterrània des de tots els àmbits. La Mediterrània és un mar de conflictes però també de confluències. Els seus enfrontaments són constants de la mateixa manera que és infinita la seva riquesa cultural, social, geogràfica, vital. Segueix sent apassionant estudiar la Mediterrània i posar en comú aquest esplèndid mosaic cultural amb els seus contrastos i afinitats.

Un mosaic i un àmbit, el de la cultura mediterrània, que s'ha utilitzat més com a eslògan publicitari que no pas com una realitat a preservar.

Vivim una realitat on el colonialisme cultural anglosaxó ens col·loca involuntàriament en una posició de resistència. Això genera situacions tan absurdes i ridícules com que algú s'hagi de justificar per un fet tan natural com és cantar en la seva llengua o sobre el paisatge o el món que l'envolta. Quan a ningú li passaria pel cap, per exemple, preguntar a Bob Dylan perquè canta en anglès o perquè els seus referents vénen del blues rural o del folk dels seus avantpassats. No és una qüestió de militància, sinó de pura i absoluta naturalitat. Canto al meu món i al meu entorn que és el que conec i que és la Mediterrània. També ho he fet en francès, en italià, en castellà i en altres llengües, però a l'hora de crear si ha de ser veritat no es pot fer d'una altra manera que amb la llengua que et pertany, amb la del teu esperit. Quan he sentit cançons en àrab, en grec o en altres llengües mai ha estat una barrera si la seva música i la seva cadència m'atrapa, més aviat al contrari, m'ha ajudat a descobrir la riquesa d'aquelles cultures i m'ha apropat a la seva veritat.

La proximitat a unes cultures que ha descobert i ha compartit des d'un afany de recerca permanent.

Aquesta inquietud es troba dins meu des de petita. Conèixer, saber, compartir és el que dóna sentit a la meua vida i tot el que he anat fent no ha estat fruit de la casualitat ni de la sort, sinó de la dedicació i de la necessitat d'aprendre, d'enriquir-me i de créixer. Recordo que un dia vaig somniar que tocaria amb Mikis Theodorakis, però per fer-ho realitat calia que estigués preparada, que no fos el fruit d'una obstinació sinó de l'estudi, del coneixement, del respecte i l'admiració recíprocs i per això calen anys d'aprenentatge i estudi.

I com aquest altres somnis s'han complert.

Somnis que mai hauria imaginat com tocar amb músics de Tunísia i de Damasc, però que s'han fet realitat perquè s'han anat construint lentament amb la convicció i la fermesa necessàries que els fan veritat.

I els que queden per complir?

Els somnis no s'acaben mai. M'agradaria organitzar un gran festival de la Mediterrània on totes les músiques confluïssin en una sola sense deixar de ser elles mateixes. Un festival que mostrés la bellesa que defineix tants segles d'història, de talent i de saviesa.

El seu somni més recent ha estat aquest nou disc amb el que ha portat la Mediterrània fins a Cuba.

No l'he portat, la Mediterrània ja és molt present a Cuba i especialment a l'Havana. Els cognoms, els instruments, el tarannà, les sonoritats dels ritmes cubans estan impregnats de Mediterrània. A més també tenim en comú el fet de pertànyer a una illa. Recordo que en un primer moment em preguntaven si jo era de Cap Verd. Àfrica, el Carib, Mallorca, tot està connectat. Ara, també ha calgut una feina de quatre anys des de que em van donar el premi de Cubadisco l'any 2011 fins ara perquè donés el seu fruit de forma natural.

Una dedicació que requereix deixar-se bona part de la vida en aquest propòsit.

Cantar, fer cançons és per a mi una vocació. No ho he viscut mai com una professió i per això com et deia al principi de la conversa mai se m'ha fet feixuc. Et diria que cantar és per a mi una vocació espiritual, una dedicació com qui es decideix fer-se monja. De fet no he creat una família ni he tingut fills i et diria que la meua família han estat els músics i els poetes i els meus fills, les cançons.

Músics i poetes que han estat els seus companys de vida i obra, en definitiva.

Els músics són els que m'han ensenyat tot i els poetes els que m'han ajudat a expressar la bellesa i el dolor de tot el que sentia. La meua obra és una manera d'agrair-los tot el que ens han deixat. Com Verdaguer va posar en vers tota la prosa de Ramon Llull és un regal que no té preu. I Llull és per a mi el paradigma del que hauria de ser la humanitat: aventurer, poeta, científic, filòsof i lliure. I tot per vocació, sense cap altra propòsit que entendre la vida. Amb aquesta celebració del 700 aniversari de Llull, ha calgut tot un any per a exposar tot el que va fer i encara s'ha quedat una bona part per mostrar.

Entrevista realitzada per Pere Pons, dimecres 14 de desembre a l'Ateneu Barcelonès. Barcelona

m. m 50

Inauguració del web oficial de Maria del Mar Bonet

m. m 50

Un elaborat treball de recerca i disseny, realitzat per Teresa Roig, que recull la discografia completa, els llibrets, els programes de mà, els vídeos i tota la documentació relacionada amb l'obra de Maria del Mar Bonet al llarg de tota la seva carrera

www.mariadelmarbonet.com

m. m 50

MMB 50 ANYS D'ESCENARIS
SERVEI DE PREMSA
COMEDIA. Comunicació & mèdia sl
Marc Gall · Marta Solé
mmb50@comedianet.com

T. [00 34] 933 10 60 44 · M. 619 307 620 / 654 066 510

Organitza

Amb el suport de

Amb la col·laboració de

Comunicació i premsa

Disseny

{ Senyor Estudi }

Producció executiva i management de Maria del Mar Bonet: Yanni Munujos, comunicamanagers

Comissari de la celebració Maria del Mar Bonet, 50 anys d'escenaris: Oriol Ferrer i Ribalaiga

Producció: Laura Magriñà, LMS Produccions

Administració i gestió executiva: Pere Nus, Goiats SL

Cap de premsa: Marc Gall, Comèdia

Web i xarxes socials: Teresa Roig

Agraïments: Toni Garau, Jordi Bianciotto, Juan Miguel Morales i a tots els que han volgut col·laborar amb el seu escrit en la celebració dels 50 anys d'escenaris de Maria del Mar Bonet

Contacte de premsa

Comedia SL

Marta Solé
Marc Gall

msole@comedianet.com
mgall@comedianet.com

T +34 93 310 60 44
M 619 30 76 20